

U Hrvatskoj postoje tri modela nastave za pripadnike nacionalnih manjina. Roditelji određuju koji Model nastave za svoje dijete žele, a gleda se i na brojnost, organiziranost i potrebe zajednice

Objavio **Ivan Matić** - 21. lipnja 2021.

Foto: Ivan Matić

VUKOVAR, Kada je riječ o Vukovarsko – srijemskoj županiji, posebno Vukovaru i njegovoj okolini, jedno od čestih pitanja, koje izaziva brojne reakcije kako političara tako i javnosti, svakako je i pitanje obrazovanja pripadnika nacionalnih manjina. Ovo pitanje posebno je istaknuto poslije ovogodišnjih lokalnih izbora kada je gradonačelnik Vukovara Ivan Penava najavio kako će idućih godina intenzivno raditi na tome da djeca hrvatske i srpske nacionalnosti počnu zajedno pohađati nastavu, odnosno sjediti u istim razredima i tako pratiti nastavu. Sve to, očekivano, izazvalo je pravu oluju reakcija onih koji podržavaju ovu ideju kao i onih koji su protiv toga. Pri tome se vrlo često u javnosti iznose i brojne netočne i neprovjerene informacije.

Prema informacijama iz Ministarstva znanosti i obrazovanja pravo pripadnika nacionalnih manjina na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu kojim se služe je definiran Člankom 11. Ustavnog zakon o pravima nacionalnih manjina. U navedenom se članku definiraju razine ustanova u kojima se takva nastava izvodi, nastavni plan i program, obveza učenja hrvatskog jezika i latiničnog pisma pored učenja materinskog jezika i pisma, jezične kompetencije nastavnog kadra i slično. U istom Zakonu stoji kako nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj ostvaruju pravo na odgoj i obrazovanje na svom jeziku i pismu u predškolskoj ustanovi, osnovnoj i srednjoj školi te drugoj školskoj ustanovi. Ako ne postoje uvjeti za osnivanje samostalne školske ustanove, odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalne manjine obavlja se u razrednom odjelu ili obrazovnoj skupini. Razredni odjel i obrazovna skupina ustrojavaju se u školskoj ustanovi s nastavom na jeziku i pismu nacionalne manjine ili školskoj ustanovi s nastavom na hrvatskom jeziku i pismu.

Kada je riječ o modelima nastave pripadnika nacionalnih razliku se tri modela, A, B i C.

„PREMA MODELU A CJELOKUPNA NASTAVA IZVODI SE NA JEZIKU I PISMU NACIONALNE MANJINE, UZ OBVEZNO UČENJE HRVATSKOG JEZIKA U ISTOM BROJU SATI U KOJEM SE UČI JEZIK MANJINE. UČENICI IMAJU PRAVO I OBVEZU UČITI DODATNE SADRŽAJE VAŽNE ZA MANJINSKU ZAJEDNICU. OVAJ SE MODEL NASTAVE PROVODI U POSEBNOJ USTANOVU, ALI GA JE MOGUĆE PROVODITI U USTANOVAMA S NASTAVOM NA HRVATSKOME JEZIKU U POSEBNIM ODJELIMA S NASTAVOM NA JEZIKU I PISMU MANJINE“, NAVODE IZ MINISTARSTVA.

U Modelu B nastava se izvodi dvojezično i to na način da se prirodna grupa predmeta uči na hrvatskome jeziku, a društvena grupa predmeta na jeziku nacionalne manjine. Nastava se provodi u ustanovi s nastavom na hrvatskome jeziku, ali u posebnim odjelima. U Modelu C nastava se izvodi na hrvatskome jeziku uz dodatnih dva do pet školskih sati namijenjenih njegovanju jezika i kulture nacionalne manjine. Dodatna satnica u trajanju od pet školskih sati tjedno obuhvaća učenje jezika i književnosti nacionalne manjine, geografije, povijesti, glazbene i likovne umjetnosti.

„ŠTO SE TERITORIJALNE DISTRIBUCIJE TIČE MOŽEMO REĆI DA JE NAJVEĆA DISPERZIJA KOD MODELA C BUDUĆI DA JE OVU VRSTU NASTAVE NAJLAKŠE POKRENUTI JER FUNKCIONIRA KAO DODATNO UČENJE MATERINSKOG JEZIKA NA RAZINI IZBORNE

NASTAVE. NASTAVA MODELA A NA TALIJANSKOM JEZIKU SE PROVODI U ISTARSKOJ I PRIMORSKO-GORANSKOJ ŽUPANIJU, NA SRPSKOM JEZIKU U OSJEČKO-BARANJSKOJ I VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJU (NAPOMENA: MODEL C KOD SRPSKE MANJINE JE PRISUTNO I U ZAPADNOM DIJELU HRVATSKE), NA ČEŠKOM JEZIKU U BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ ŽUPANIJU (DARUVAR I OKOLICA) I NA MAĐARSKOM JEZIKU U OSJEČKO-BARANJSKOJ (PODRUČJE BARANJE) I VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJU“, NAVODE IZ MINISTARSTVA.

Vrlo često se u svemu tome postavlja i pitanje udžbenika na manjinskom jeziku koji se, kako stoji u odgovoru Ministarstva, mogu osigurati na više načina. Naime, oni mogu biti autorski, kada prolaze cijelu proceduru prosudbe i odobrenja koju prolaze svi udžbenici u Republici Hrvatskoj. Isto tako mogu biti i prevedeni udžbenici s hrvatskog jezika na jezik i pismo nacionalne manjine pri čemu udžbenik treba biti istovjetan originalu ali je jezik udžbenika na jeziku manjine. Udžbenik može biti uvezen iz zemlje matičnog naroda pri čemu se prije davanja odobrenja Ministarstva udžbenik pregledava i prosuđuje je li u skladu s kurikulumom i da ne sadrži neprimjerene sadržaje.

Iz Ministarstva napominju i kako odluku o upisu učenika na neki od ponuđenih modela po nekom od jezika i pisma nacionalnih manjina donosi roditelj prilikom upisa ili prijepisa učenika u osnovnu ili srednju školu prema raspoloživoj ponudi na određenom području Republike Hrvatske. Raspoloživost ovisi o mreži škola.

„KOJI ĆE SE OD NAVEDENIH MODELA PROVODITI NA ODREĐENOM PODRUČJU OVISI O BROJNOSTI, ORGANIZIRANOSTI I POTREBAMA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA, A KOD MODELE A I B I O MREŽI ŠKOLSKIH USTANOVA KOJU PREMA ČLANKU 10. ZAKONU O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI PREDLAŽE OSNIVAČ, A MINISTARSTVO NA TEMELJU PRIJEDLOGA OSNIVAČA UZ MIŠLJENJE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA, IZRAĐUJE KONAČNI PRIJEDLOG MREŽE KOJU NA KRAJU DONOSI VLADA REPUBLIKE HRVATSKE“, ZAKLJUČUJU IZ MINISTARSTVA ZNANOSTI I OBRAZOVANJA.

Tekst je potican sredstvima u sklopu projekta Novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

AUTOR: Nikolina Bradarić